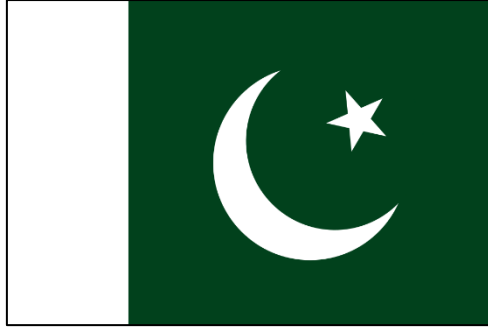

PAKİSTAN ÜLKE PROFİLİ

T.C.
Ticaret Bakanlığı
Uluslararası Anlaşmalar ve Avrupa Birliği
Genel Müdürlüğü

İçindekiler

1. GENEL BİLGİLER	2
2. GENEL EKONOMİK DURUM	4
3. DIŞ TİCARET	6
4. DOĞRUDAN YABANCI YATIRIMLAR	10
5. TÜRKİYE ile TİCARET	11
EKLER:	14

1. GENEL BİLGİLER

Başlıca Sosyal Göstergeler

Resmi Adı	Pakistan İslam Cumhuriyeti
Nüfus	236,17 milyon
Dil	Urduca, İngilizce
Yüzölçümü	881.913 km ²
Başkent	İslamabad
Başlıca Şehirleri	Karaçi, Lahor, Faisalabad
Yönetim Şekli	Federal Parlamenter Anayasal Cumhuriyet
Devlet Başkanı	Asif Ali Zerdari
Para Birimi	Pakistan Rupisi (PKR)

Üyesi Olduğu Başlıca Uluslararası Kuruluşlar: Birleşmiş Milletler (BM), İslam İşbirliği Teşkilatı (İİT), Asya Kalkınma Bankası (ADB), Ekonomik İşbirliği Teşkilatı (EİT), Gelişen Sekiz Ülke Teşkilatı (D-8), İngiliz Uluslar Topluluğu, Güney Asya Bölgesel İşbirliği Teşkilatı (SAARC), Dünya Ticaret Örgütü (DTÖ), Uluslararası Atom Enerjisi Ajansı (UAEA), Uluslararası Denizcilik Örgütü (IMO), Uluslararası Çalışma Örgütü (ILO), Şanghay İşbirliği Örgütü / Gözlemci Üye (ŞİÖ), Güneydoğu Asya Ülkeleri Birliği / Diyalog Ortağı (ASEAN), Uluslararası Sivil Havacılık Örgütü'nün (ICAO).

Coğrafi Konum

Pakistan Güney Asya'da yer almakta olup, doğusunda Hindistan, güneyinde Hint Okyanusu, güneybatısında İran, batı ve kuzeyinde Afganistan ile çevrilidir. Güneyinde yarı tropikal bir iklime sahip olan Pakistan'ın iç kesimlerinde ve yüksek kesimlerinde karasal iklim hâkimdir. Pakistan'ın başkenti İslamabad'dır. Başlıca şehirleri; Karaçi, Faisalabad, Hiderabad, Gujranvala, Lahor ve Peşaver'dir.

Siyasi ve İdari Yapı

Pakistan, 1947 yılında bağımsızlığına kavuşarak İngiliz Hindistan'ından (British India) ayrı bir devlet haline gelmiştir. 1972 yılına kadar Batı Pakistan ve Doğu Pakistan (bugünkü Bangladeş) olmak üzere aralarında 1.700 km mesafe olan iki bölümden oluşan bir ülke olan Pakistan, Bangladeş'in bu tarihte bağımsızlığını ilan etmesiyle bugünkü sınırlarına kavuşmuştur.

Nüfus ve İstihdam

Pakistan dünyanın en kalabalık ülkeleri arasında dokuzuncu sırada yer almaktadır. IMF tahminlerine göre Pakistan'ın nüfusu 2024 yılında 236,17 milyona ulaşmıştır. Ülkenin nüfus artış hızı aile planlama programlarının da katkısıyla 1980'lerin başında %3'ten 2006 yılında %2'ye düşürülmüştür. Bununla beraber ülkede son nüfus sayımı 1988 yılında yapıldığı için nüfus ile ilgili rakamların kesinliği şüphelidir.

Pakistan'da çalışabilir işgücü nüfusun %28'ini oluşturmaktadır. Nüfusun %50'si tarımda, %18'i imalat sektöründe çalışmakta ve %17'si de ticaretle uğraşmaktadır. İşsizlik oranı kentlerde %9, kırsal alanlarda %6 civarındadır.

Doğal Kaynaklar

Sindh bölgesinde hidrokarbon rezervleri geniş bir alana yayılmıştır. Belucistan'da doğal gaz rezervleri bulunmaktadır. Bununla beraber bölgede merkezi hükümetin kontrolü zayıftır ve yerel aşiret liderleri çıkarılan doğal gazdan daha fazla hak talep etmektedirler. Bölgede ruhsat sahibi olan bazı yabancı sermayeli şirketler Marri ve Bugti gibi aşiretlerin engellemeleri yüzünden olağanüstü hal ilan etmek zorunda kalmıştır. Belucistan'daki gaz taşıyan boru hatlarında, ülkenin diğer kesimlerinde de yapılan enerji kesintileri yüzünden sıklıkla arızalar meydana gelmektedir. Ülkede doğalgaz dışında az miktarda petrol, düşük kalitede kömür, demir, bakır, tuz ve kireçtaşı rezervleri mevcuttur.

2. GENEL EKONOMİK DURUM

Temel Ekonomik Göstergeler

	2022	2023	2024*	2025*	2026*	2027*	2028*	2029*
GSYİH (Cari Fiyatlar - milyar \$)	2272,26	1997,03	2056,84	2090,52	2117,24	2148,68	2182,01	2211,46
GSYİH Büyüme (Sabit Fiyatlar -%)	-1,2	3,6	3,2	1,8	1,3	1,3	1,3	1,3
Kişi Başına Düşen Milli Gelir (Cari Fiyatlar - \$)	15 488	13 648	14 391	14 659	14 884	15 146	15 426	15 683
Tüketici Fiyat Enflasyonu (ort, %)	13,8	5,9	6,9	4,5	4,0	4,0	4,0	4,0
Cari İşlemler Dengesinin GSYİH'ya Oranı (%)	10,5	2,5	2,7	2,7	2,8	3,0	3,0	3,0
İşsizliğin Toplam İşgücüne Oranı (%)	3,9	3,2	3,1	3,2	3,5	3,4	3,5	3,7
Nüfus (milyon)	146,71	146,33	142,92	142,61	142,25	141,87	141,45	141,01
Devletin Genel Toplam Borçlanmasının GSYİH'ya Oranı (%)	18,5	19,7	20,8	21,9	22,8	23,3	23,7	24,0

(*) Tahmini Veriler

Kaynak: IMF

Pakistan'ın ekonomik gelişiminde tarım sektörünün büyük payı vardır. Ülkede gayri safi yurt içi hasılanın yaklaşık %21'ini tarım sektörü oluşturmaktadır. Başlıca tarım ürünleri; pamuk, buğday, pirinç, şeker kamışı ve mısırdır.

Pakistan'ın endüstriyel büyümesinde tekstil sektörü ağırlıklı rolü üstlenmektedir. Pek çok tüketim malı açısından kendi kendine yeterli olan Pakistan'da pamuk ve yün dokumacılığı, hazır giyim sanayi, deri ve deri mamulleri, çimento, sağlık ürünleri ve şeker, meşrubat gibi işlem görmüş gıda maddeleri Pakistan'ın temel endüstri malları arasında yer almaktadır. Ayrıca kimyasal madde üretimi de ülkede önemli bir gelişme göstermiştir.

Pakistan ekonomisinin büyüme performansına dönemler itibariyle bakıldığında, 1980'ler boyunca yıllık ortalama %6 olan oranın 90'ların ilk yarısında %5, ikinci yarısında ise %4 olarak gerçekleştiği görülmektedir. Ekonominin ve ihracatın sadece pamuk-tekstil ve buğday üçlüsü olarak son derece dar bir tabana sıkışmış olması, ülke ekonomisini doğal olarak dış şoklara ve dalgalanmaların etkilerine açık ve "kırılgan" bir hale getirmektedir. Kamu açıkları ve dış açıklar gibi makroekonomik dengesizlikler de istikrarlı ve yüksek büyüme oranlarının önündeki en ciddi engeller olarak durmaktadır.

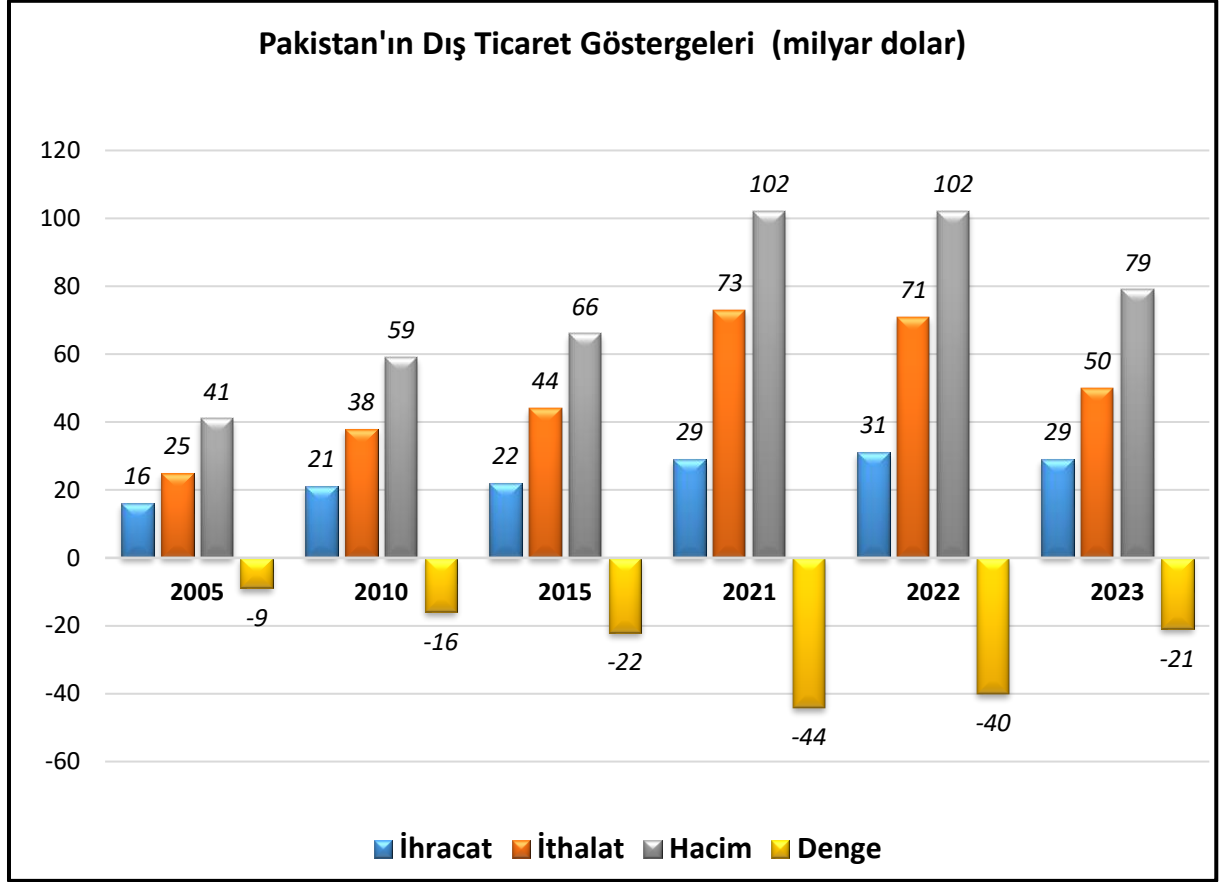
İmalat sanayi ise, 11 Eylül 2001 saldırısından sonra geniş çaplı bir bunalıma girmekle birlikte, hemen ertesinde lağvedilen Amerikan yaptırımları ve sektöre açılan yeni krediler sayesinde toparlanma yoluna girmiştir. Bu alandaki en büyük sorun, Hindistan ile girilen siyasi ve askeri gerginlik olmaktadır. Gerginlik, bu bölgede (Afganistan ve terör eylemleri sorunlarının ön plana çıkması nedeniyle) ikinci plana düşmüş gibi görünmesine karşın, sürekli bir "potansiyel rahatsızlık kaynağı" olarak ortada durmakta ve ekonomik performansın üzerinde olumsuz etki yaratmaktadır.

Pakistan'ın kalkınma programlarının uygulanmasında, uluslararası finans kuruluşları önemli rol oynamaktadır. IMF ile çeşitli anlaşmalar ve stand-by düzenlemeleri yapılmaktadır.

IMF'in Pakistan'a sağladığı stand-by kredileri, likidite sıkışıklığına önemli bir rahatlama getirmiştir. Bu kredilerin Pakistan ekonomisine sağladığı diğer önemli dolaylı katkı ise, Dünya Bankası, Asya Kalkınma Bankası gibi uluslararası finansal kuruluşlar ile diğer uluslararası ve ulusal kredi kuruluşlarının ve uluslararası yatırımcıların Pakistan'ın mali güvenilirliği konusundaki tereddütlerini bir ölçüde gidermiş olmasıdır. Bu çerçevede, söz konusu uluslararası finans kuruluşları Pakistan'a yönelik kredi hatlarını hayata geçirmeye başlamışlardır.

3. DIŞ TİCARET

Genel Durum

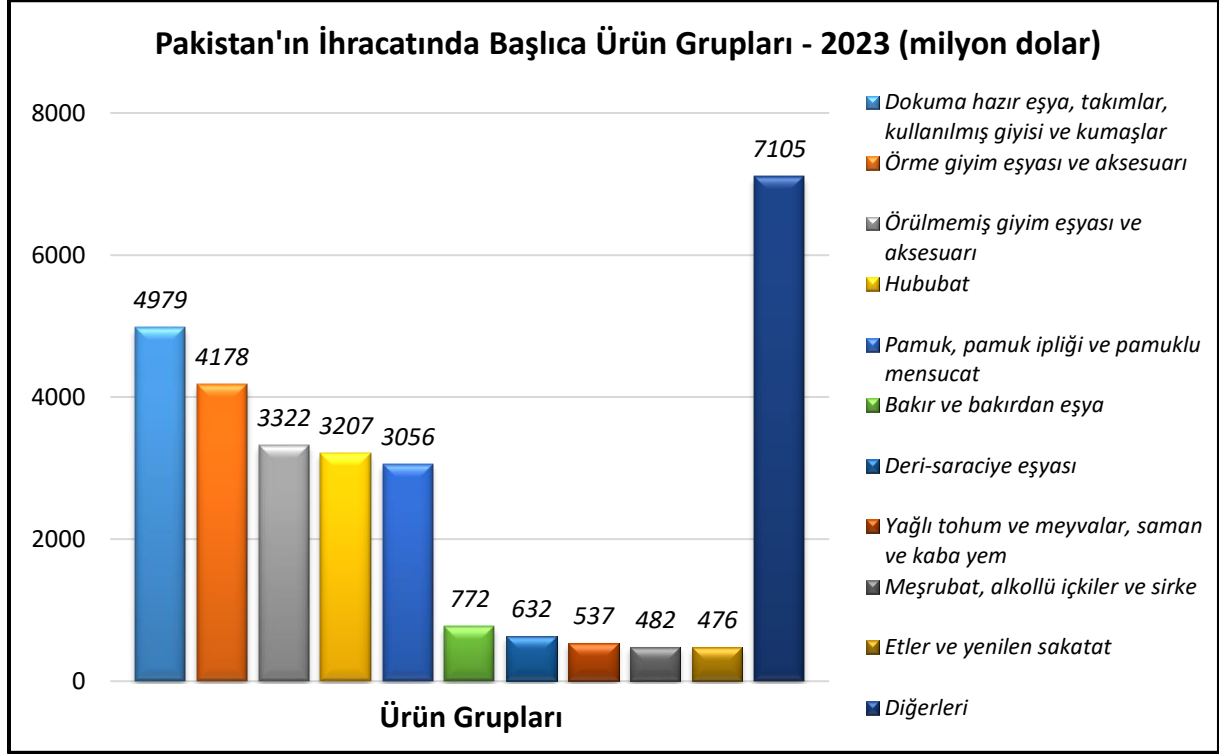

Kaynak: Trademap

2001 yılından beri dünya ticaretindeki genişlemelere paralel olarak Pakistan'ın hem ihracatı hem de ithalatı sürekli artış göstermiştir. Bunun sonucunda 2001 yılında 9,1 milyar dolar olan ihracatı 2023 yılında 28,8 milyar dolara, 9,7 milyar dolar olan ithalatı da 50,0 milyar dolara yükselmiştir. Pakistan dış ticaret dengesi sürekli olarak açık veren ülkelerden biridir. 2023 yılında dış ticaret açığı 21,3 milyar dolara ulaşmıştır.

Başlıca Ürünler İtibarı ile Dış Ticaret

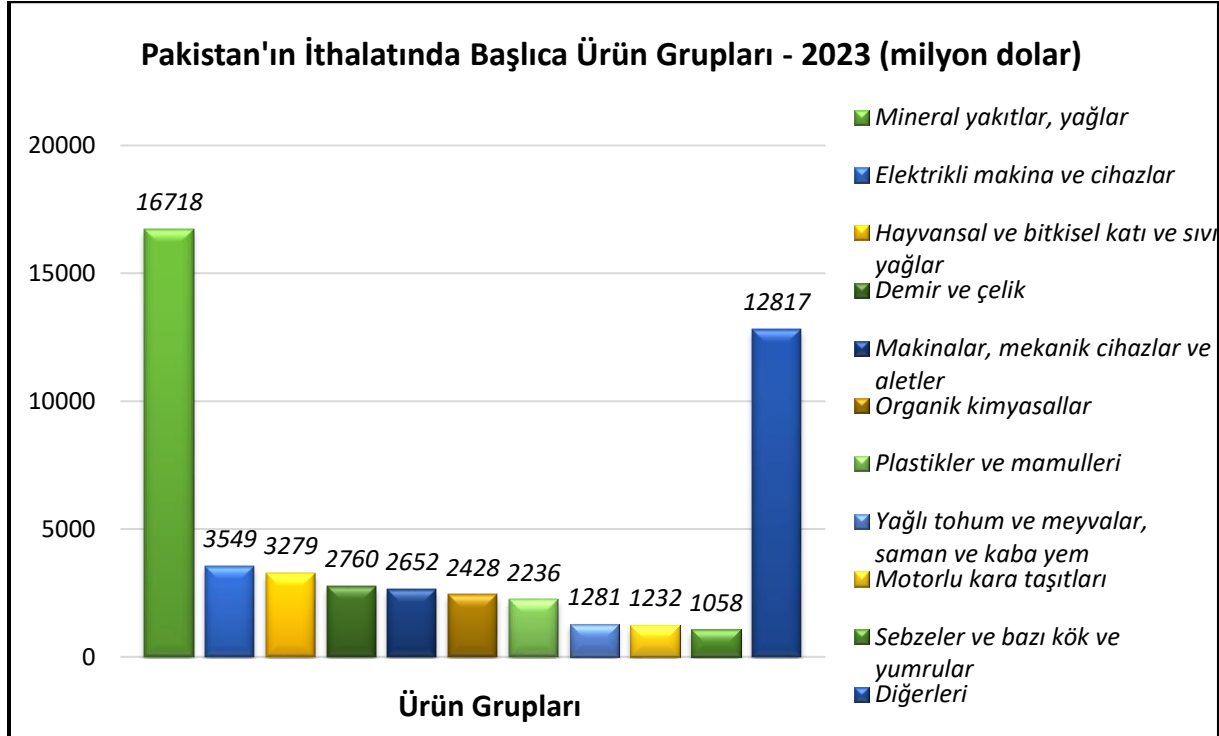
İhracat

Kaynak: Trademap

[Detaylı tablo için tıklayınız](#)

İthalat

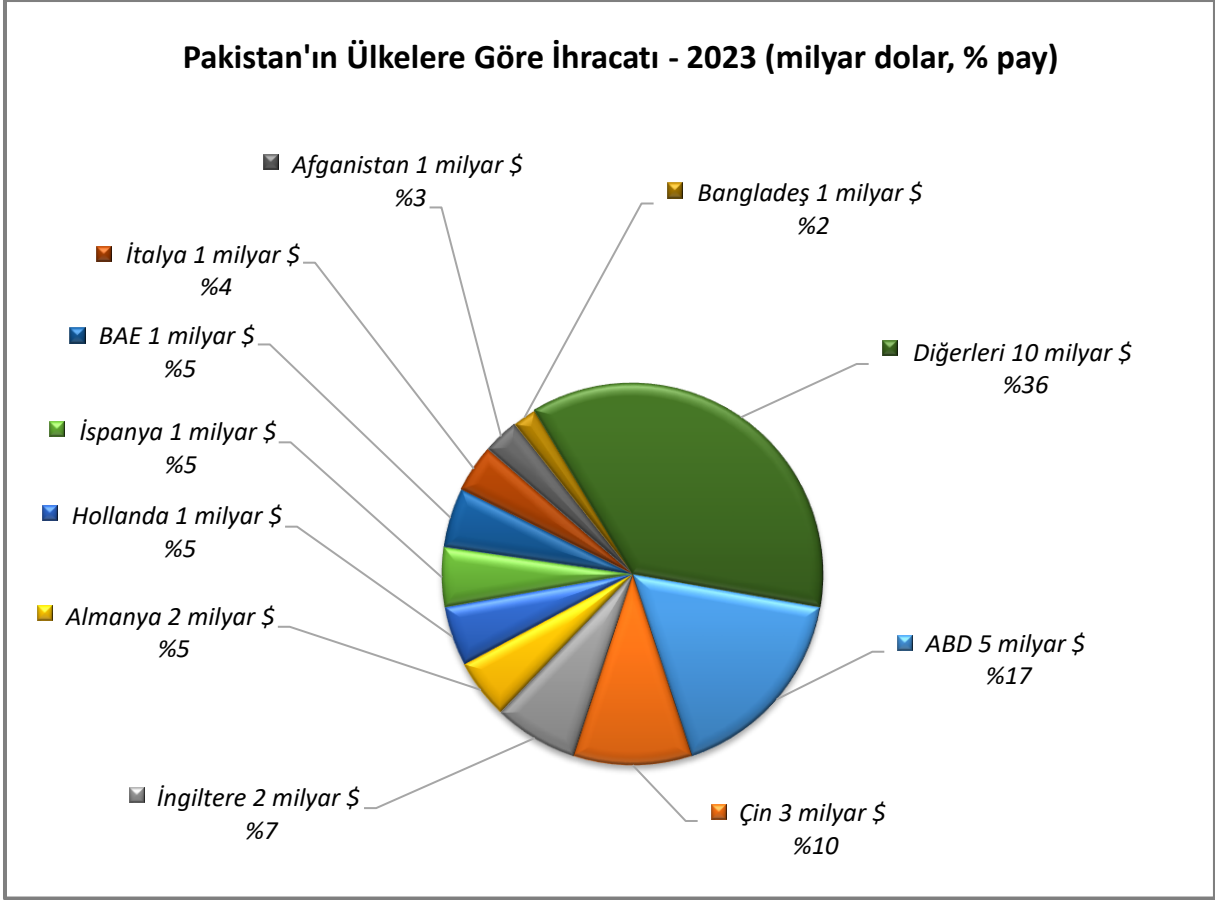

Kaynak: Trademap

[Detaylı tablo için tıklayınız](#)

Başlıca Ülkeler İtibarı ile Dış Ticaret

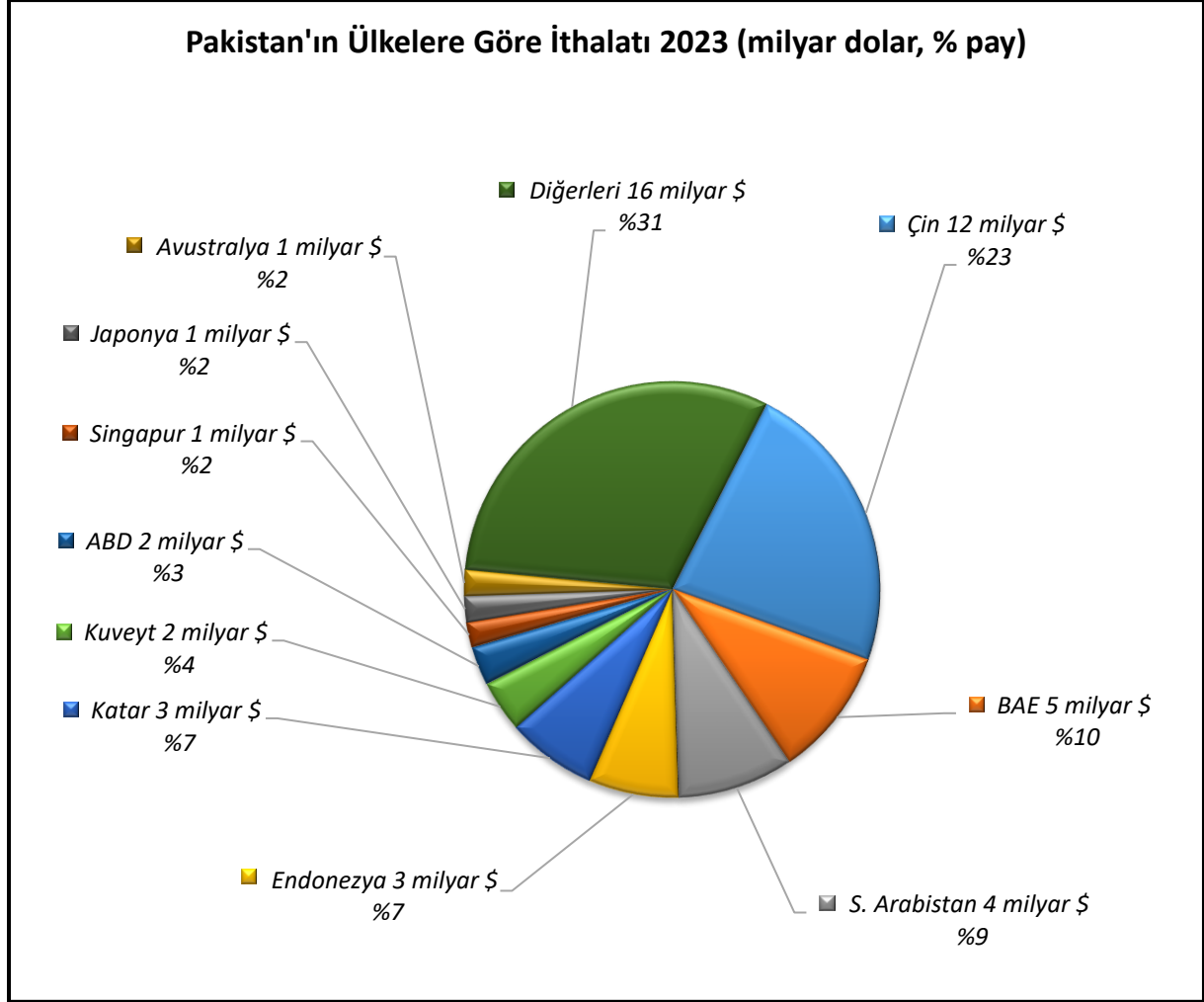
İhracat

Kaynak: Trademap

[Detaylı tablo için tıklayınız](#)

İthalat

Kaynak: Trademap

[Detaylı tablo için tıklayınız](#)

4. DOĞRUDAN YABANCI YATIRIMLAR

Doğrudan Yabancı Yatırımların Görünümü

Pakistan yabancı yatırımlar konusunda liberal bir politika izlemeye devam etmektedir. Bu durumun sebepleri IMF gibi uluslararası örgütlerin etkisi ve politik istikrarsızlık ve yüksek terörist saldırı riski yüzünden yatırımcıların tedirgin olmasıdır. Ülkede yatırım konusunda az sayıda sınırlama mevcutken pek çok sektör için cömert teşvikler sağlanmaktadır. Ülkede önemli özelleştirmelerin hızla yapılmaması ve güvenlik konusundaki problemler yabancı yatırımların önündeki en büyük engeldir.

Çin Pakistan'daki en önemli yatırımcılardan biri olmaya devam etmektedir. Çin'in yatırımlarının çoğunluğu altyapı projelerine yöneliktir. Batılı yatırımcılar gibi Çin'de güvenlik konusu ile ilgilidir. Ortadoğu ülkeleri de özelleştirme projeleri devam ettiği sürece önemli yatırımcılardan olmaya devam edecektir. Çok sayıda nakit zengini körfez kökenli firma ülkede büyük yatırım projeleri ile ilgilidir.

Hükümet yeni Gwadar limanında bir endüstri bölgesi kurmayı planlamaktadır. Bu bölge yeni bir havalimanı ve karayolu bağlantıları ile Orta Asya ve Çin'e yönelik olacaktır.

Enerji sektörü özellikle Pakistan'ın kronik enerji darboğazı yüzünden yabancı yatırımcılar için gelecek vadeden bir alandır. Pakistan'ı İran ve Hindistan'a bağlayacak boru hattı projesi Hindistan'ın Pakistan güvenlik durumu hakkındaki endişelerinden dolayı askıya alınmıştır. Ancak hattın İran - Pakistan arasındaki kısmı için görüşmeler ilerlemektedir.

Doğrudan Yatırım Akışı ve Stoku

	2022	2023*	2024*	2025*	2026*	2027*	2028*
Ülke dışından gelen doğrudan yatırım (milyon \$)	1 415	1 769	1 930	2 057	1 970	1 805	2 189
Ülke dışından gelen doğrudan yatırımın GSYİH ya oranı (%)	0,38	0,52	0,60	0,60	0,50	0,50	0,50
Ülke dışından gelen doğrudan yatırım stoku (milyon \$)	31 040	32 809	34 739	36 796	38 766	40 571	42 760
Ülke dışına giden doğrudan yatırım (milyon \$)	- 1 157	-17	-50	-95	-123	-107	-85
Ülke dışına yapılan doğrudan yatırım stoku (milyon \$)	2 859	2 876	2 926	3 021	3 144	3 251	3 336

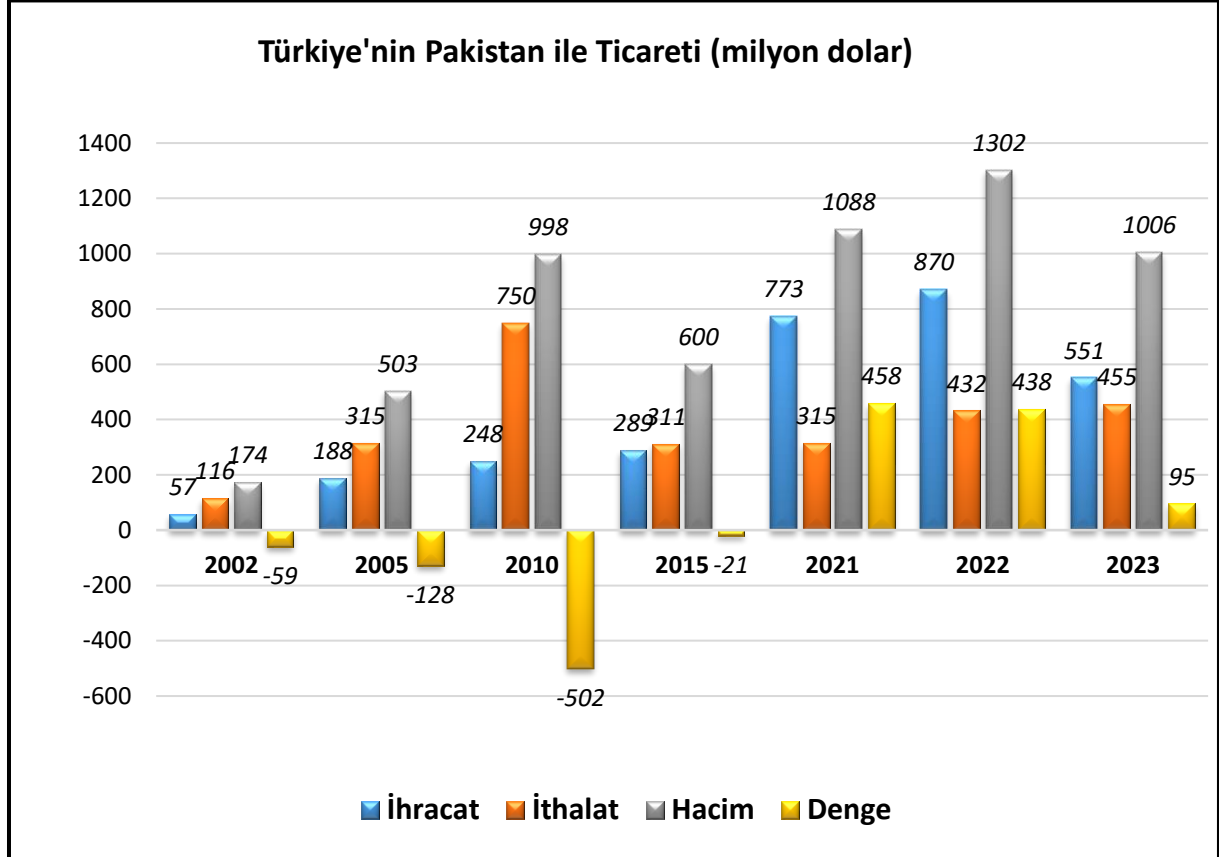
(*) Tahmini Veriler

Kaynak: EIU

5. TÜRKİYE ile TİCARET

Genel Durum

Türkiye - Pakistan Dış Ticareti

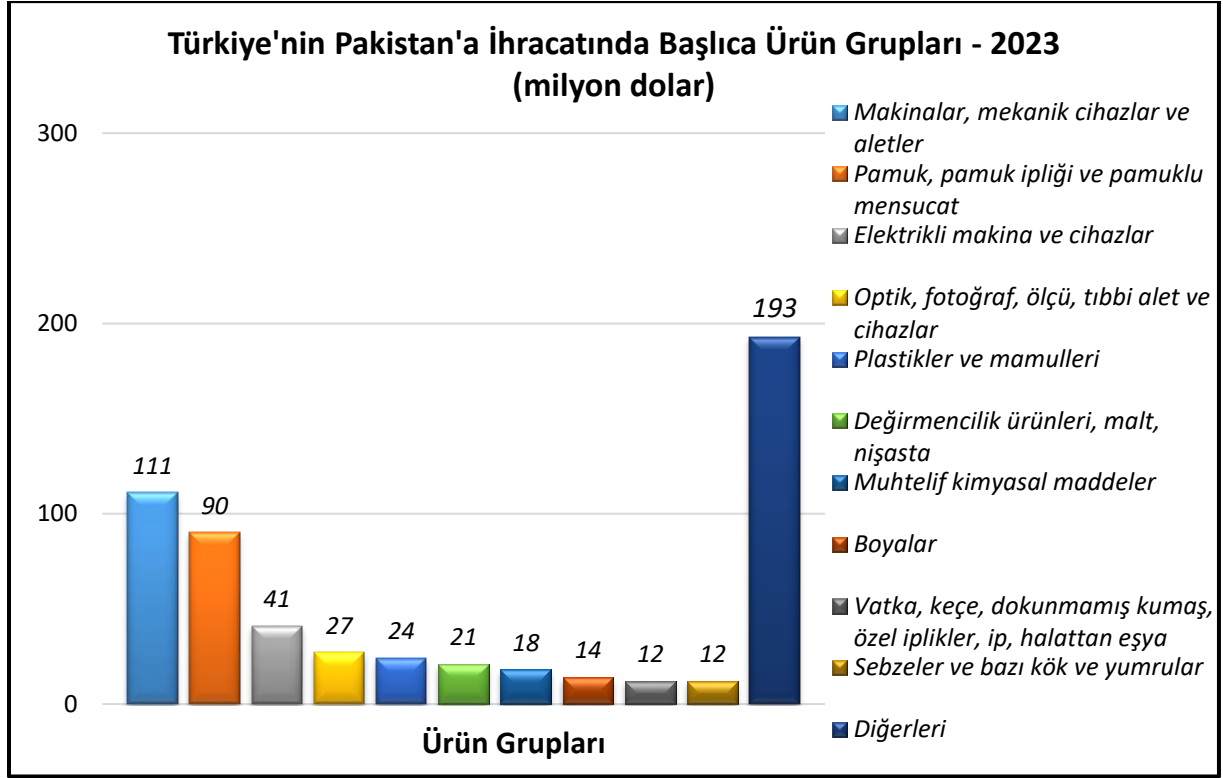

Kaynak: Trademap

İki ülke arasında ticaret hacmi 2023 yılında yaklaşık 1,0 milyar dolar olarak gerçekleşmiştir. 2000 yılına kadar zaman zaman lehimize seyreden ikili ticaret, bu yıldan itibaren aleyhimize dönmüş ve Türkiye, Pakistan ile ticarete 2016 yılına kadar sürekli dış ticaret açığı vermiştir. Ticaret dengesi 2016 yılından itibaren yeniden değişmiş ve Türkiye Pakistan'la ikili ticarete fazla vermeye başlamıştır. Türkiye ile Pakistan arasındaki mevcut dış ticaret hacminin iki ülkenin potansiyelinin çok altında olduğu görülmektedir.

Türkiye'nin Pakistan'a en çok ihraç ettiği ürün şunlardır: Pamuk (kardesiz, taranmamış); dizel motorlar; buğday unu; dokunmamış mensucat; pamuk ipliği ve kuru baklagillerdir.

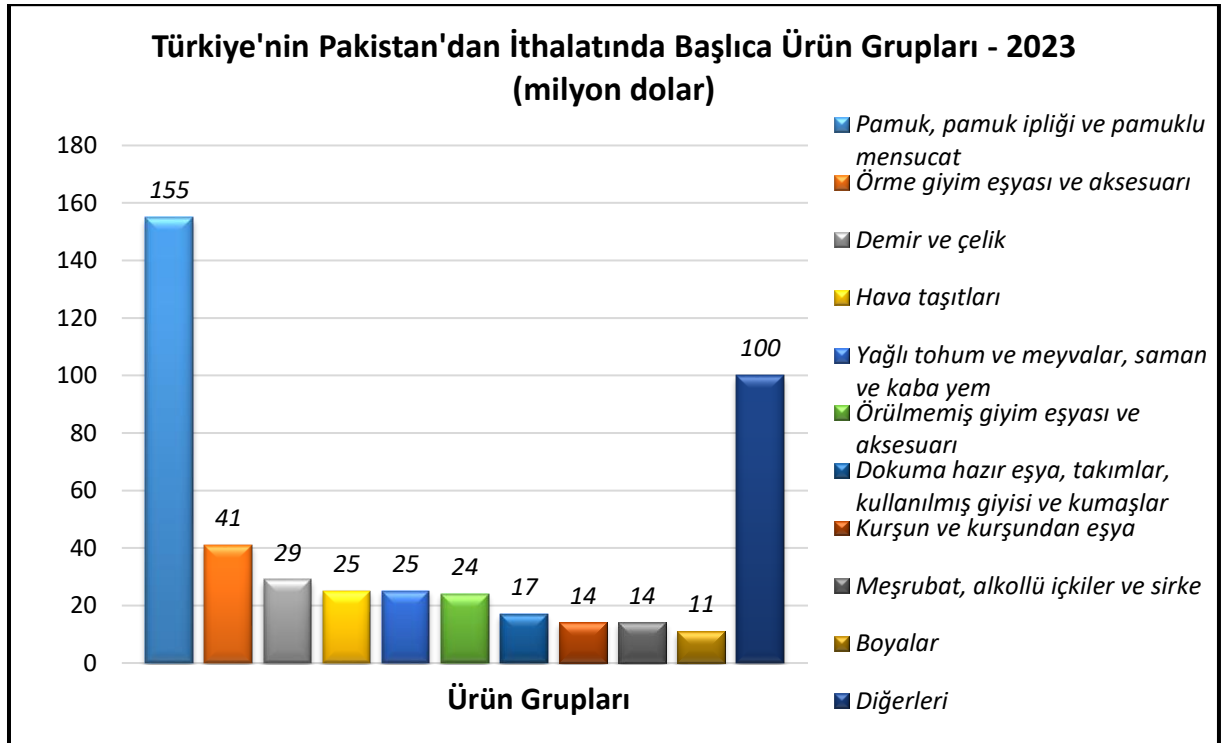
Türkiye'nin Pakistan'a İhracatında Başlıca Ürünler

Kaynak: Trademap

[Detaylı tablo için tıklayınız](#)

Türkiye'nin Pakistan'dan İthalatında Başlıca Ürünler

Kaynak: Trademap

[Detaylı tablo için tıklayınız](#)

Türkiye'ye Pakistan'dan yapılan ithalatın çok büyük bir bölümünü pamuklu mensucat ve pamuk ipliği oluşturmaktadır. İthalatı yapılan belli başlı diğer ürünler: Demir veya alaşımsız çelikten yarı mamuller; yağlı tohum ve meyveler; hava araçları ve kazak, süveter, hırka, yelek vb. örme giyim eşyasıdır.

Yatırım İlişkileri

Türkiye'de 420 adet Pakistan sermayeli firma bulunmaktadır. Söz konusu firmalar ağırlıklı olarak otomotiv, elektronik, telekomünikasyon, makine, ticaret ve bankacılık sektörlerinde faaliyet göstermektedir.

Pakistan'daki Türk yatırımları ağırlıklı olarak enerji, finans, altyapı projeleri ve müteahhitlik sektörlerindedir. Zorlu Holding, Ziraat Bankası, Coca-Cola İçecek ve Ülker gibi büyük Türk şirketleri Pakistan'da yatırım yapan Türk şirketleri arasında yer almaktadır. Önümüzdeki dönemde Pakistan'da özellikle enerji ve müteahhitlik sektörlerinde yeni yatırımlara ihtiyaç duyulmakta ve Pakistan makamlarınca Türk yatırımcılara bu alanlara yatırım yapmaları yönünde çağrıda bulunmaktadır.

Zorlu Enerji, 10 yılı aşkın süredir Pakistan'da yenilenebilir enerji alanında çalışmalarını sürdürmektedir ve ülkenin ilk rüzgar türbinlerinin yapımını tamamlamıştır. Santralin kurulu gücü, cari olarak 56,4 MW'dir. Firmanın üretim lisansında, santralin üretim kapasitesini 300 MW'ye kadar yükseltme opsiyonu bulunmaktadır. Pakistan'daki ilk rüzgar enerjisi yatırımı olması itibarıyla büyük yankı uyandıran proje Pakistan'daki politik çevrelerde ve Pakistan halkı tarafında çok olumlu karşılanmıştır.

2008 yılında Coca Cola İçecek A.Ş. Pakistan'da 6 üretim tesisi ile faaliyet gösteren Coca-Cola Beverages Pakistan Ltd.'ye 100 milyon dolarlık yatırım yaparak %50 hissesini devralmıştır.

TUSAŞ'ın (Türk Havacılık ve Uzay Sanayii A.Ş.) havacılık ve savunma sanayii alanlarında Pakistan ile çeşitli projeleri bulunmaktadır. Pakistan'ın F-16 uçaklarının modernizasyonu projesi için 2009 yılında açılan uluslararası ihalede, Belçikalı bir firma ile ön elemeye kalmış ve ihaleyi kazanmıştır. Proje, 2010 yılından itibaren 42 adet Pakistan uçağının birer birer Türkiye'ye gelmesiyle hayata geçmiştir.

EKLER:***EK-1: Pakistan'ın İhracatında Başlıca Ürünler (bin dolar)***

GTİP	ÜRÜNLER	2021	2022	2023	Pay (%) 2023	Değişim (%) 2022-2023
TOPLAM İHRACAT (Diğerleriyle)		28 880 006	31 175 925	28 746 392	100	-7,8
6302	Yatak çarşafı, masa örtüleri, tuvalet ve mutfak bezleri	4 277 612	4 364 338	3 865 045	13,4	-11,4
1006	Pirinç	2 158 844	2 352 983	2 860 636	10,0	21,6
6203	Erkekler ve erkek çocuk için takım elbise, takım, ceket, blazer, pantolon, tulum ve şort (yüzme kıyafeti hariç)	2 753 873	3 178 188	2 591 239	9,0	-18,5
5205	Pamuk ipliği (dikiş ipliği hariç) (ağırlık itibarıyla pamuk oranı >=%85 ve perakende olarak satılacak hale getirilmemiş)	1 160 839	915 480	1 030 042	3,6	12,5
6103	Erkekler ve erkek çocuklar için takım elbise, takım, ceket, blazer, pantolon, tulum ve şort (örme) (yüzme kıyafeti hariç)	837 180	986 269	785 846	2,7	-20,3
5209	Pamuklu mensucat (ağırlık itibarıyla % 85 veya daha fazla pamuk içeren ve m2 ağırlığı 200 gr. ı geçenler)	873 145	941 738	781 920	2,7	-17,0
7403	Rafine edilmiş bakır ve bakır alaşımları (ham)	606 523	679 780	704 165	2,4	3,6
6110	Kazak, süveter, hırka, yelek vb. eşya (örme)	794 273	963 819	677 139	2,4	-29,7
6109	Tişörtler, fanilalar, atletler, kaşkorseler ve diğer iç giyim eşyası (örme)	620 249	738 412	609 208	2,1	-17,5
4203	Tabii veya terkip yoluyla elde edilen deri ve köseleden giyim eşyası ve aksesuarı	652 598	685 087	591 774	2,1	-13,6
5208	Pamuklu mensucat (ağırlık itibarıyla % 85 veya daha fazla pamuk içerenler) (m2. ağırlığı 200 gr. ı geçmeyenler)	662 779	727 380	569 372	2,0	-21,7
6105	Erkekler ve erkek çocuklar için gömlekler (örme)	593 900	724 579	558 178	1,9	-23,0
6115	Külotlu çoraplar, taytlar, kısa ve uzun konçlu çoraplar, soketler (varis çorapları dahil) ve patik çoraplar (örme)	526 402	576 362	532 968	1,9	-7,5
2207	Etil alkol (alkol derecesi >= %80, taşıyıcı edilmemiş) ve damıtılarak elde edilmiş diğer alkollü içkiler	400 847	590 871	479 531	1,7	-18,8
6307	Diğer hazır eşya (elbise patronları dahil)	520 374	552 759	464 109	1,6	-16,0

Kaynak: Trademap, Pakistan Verileri

EK-2: Pakistan'ın İthalatında Başlıca Ürünler (bin dolar)

GTİP	ÜRÜNLER	2021	2022	2023	Pay (%) 2023	Değişim (%) 2022-2023
TOPLAM İTHALAT (Diğerleriyle)		73 106 624	71 104 684	50 009 392	100	-29,7
2710	Petrol yağları ve bitümenli minerallerden elde edilen yağlar	8 023 156	11 069 933	6 481 279	13,0	-41,5
2709	Ham petrol (petrol yağları ve bitümenli minerallerden elde edilen yağlar)	4 216 847	6 040 237	4 797 216	9,6	-20,6
2711	Petrol gazları ve diğer gazlı hidrokarbonlar	4 579 629	5 292 728	4 327 899	8,7	-18,2
1511	Palm yağı ve fraksiyonları (kimyasal olarak değiştirilmemiş)	3 418 838	3 855 646	2 921 510	5,8	-24,2
8517	Telefon cihazları, ses, görüntü veya diğer bilgileri almaya veya vermeye mahsus diğer cihazlar	2 659 697	1 562 709	1 234 306	2,5	-21,0
7204	Dökme demirin, demirin veya çeliğin döküntü ve hurdaları veya bunların eritilmesi ile elde edilmiş külçeler	2 165 804	1 756 915	1 047 350	2,1	-40,4
8541	Diyotlar, transistörler vb. yarı iletken tertibat; ışık yayan diyotlar; monte edilmiş piezo elektrik kristaller	556 172	648 310	1 039 549	2,1	60,3
7208	Demir veya alaşımsız çelikten yassı hadde ürünleri (genişlik>= 600 mm)	981 039	1 175 087	924 650	1,8	-21,3
5201	Pamuk (karde edilmemiş veya penyelenmemiş)	1 772 187	1 963 113	913 220	1,8	-53,5
0713	Kuru baklagiller (kabuksuz) (taneleri ikiye ayrılmış)	760 302	832 746	870 315	1,7	4,5
1001	Buğday ve mahlut	815 128	955 850	835 549	1,7	-12,6
8703	Otomobiller	2 287 928	1 748 526	823 691	1,6	-52,9
2701	Taşkömürü; taşkömüründen elde edilen briketler, topak vb. katı yakıtlar	2 316 777	2 198 259	815 780	1,6	-62,9
1205	Rep veya kolza tohumları	495 871	140 381	777 188	1,6	453,6
3902	Propilen ve diğer olefinlerin polimerleri (ilk şekillerde)	920 899	907 115	676 119	1,4	-25,5

Kaynak: Trademap, Pakistan Verileri

EK-3: Pakistan'ın Ülkelere Göre İhracatı (bin dolar)

Sıra	Ülke	2021	2022	2023	Pay (%) 2023	Değişim (%) 2022-2023
TOPLAM İHRACAT (Diğerleriyle)		28 880 006	31 175 925	28 746 392	100	-7,8
1.	ABD	6 094 814	6 275 021	5 010 809	17,4	-20,1
2.	Çin	3 042 838	2 561 413	2 743 196	9,5	7,1
3.	İngiltere	2 110 649	2 037 900	1 975 320	6,9	-3,1
4.	Almanya	1 568 420	1 774 639	1 517 630	5,3	-14,5
5.	Hollanda	1 401 175	1 814 865	1 443 451	5,0	-20,5
6.	İspanya	1 025 085	1 404 914	1 415 113	4,9	0,7
7.	BAE	1 170 170	1 540 873	1 403 425	4,9	-8,9
8.	İtalya	893 795	1 230 341	1 149 138	4,0	-6,6
9.	Afganistan	835 873	988 922	969 036	3,4	-2,0
10.	Bangladeş	815 613	849 759	690 472	2,4	-18,7
11.	Belçika	715 779	766 472	677 250	2,4	-11,6
12.	S. Arabistan	403 997	513 958	632 056	2,2	23,0
13.	Fransa	454 735	537 003	484 790	1,7	-9,7
14.	Malezya	383 975	379 594	461 959	1,6	21,7
15.	Polonya	331 272	364 483	372 600	1,3	2,2
...
18.	Türkiye	294 443	349 817	352 078	1,2	0,6

Kaynak: Trademap, Pakistan Verileri

EK-4: Pakistan'ın Ülkelere Göre İthalatı (bin dolar)

Sıra	Ülke	2021	2022	2023	Pay (%) 2023	Değişim (%) 2022-2023
TOPLAM İTHALAT (Diğerleriyle)		73 106 624	71 104 684	50 009 392	100	-29,7
1.	Çin	20 705 497	16 343 912	11 694 819	23,4	-28,4
2.	BAE	7 373 763	7 943 945	4 821 391	9,6	-39,3
3.	S. Arabistan	3 781 055	5 148 536	4 475 565	8,9	-13,1
4.	Endonezya	4 203 791	4 955 306	3 492 730	7,0	-29,5
5.	Katar	2 672 410	4 139 625	3 297 014	6,6	-20,4
6.	Kuveyt	2 278 534	3 082 009	1 918 968	3,8	-37,7
7.	ABD	3 841 179	3 117 413	1 660 092	3,3	-46,7
8.	Singapur	869 080	877 509	1 112 330	2,2	26,8
9.	Japonya	2 186 175	1 686 593	1 015 022	2,0	-39,8
10.	Avustralya	671 060	500 063	951 228	1,9	90,2
11.	İran	661 411	848 696	943 287	1,9	11,1
12.	Rusya	539 064	590 134	885 599	1,8	50,1
13.	Tayland	1 700 776	1 452 956	833 603	1,7	-42,6
14.	G. Kore	1 508 523	1 302 738	815 573	1,6	-37,4
15.	Malezya	1 319 062	1 076 668	768 179	1,5	-28,7
...
33.	Türkiye	534 675	468 830	250 834	0,5	-46,5

Kaynak: Trademap, Pakistan Verileri

EK-5: Türkiye'nin Pakistan'a İhracatında Başlıca Ürünler (bin dolar)

GTİP	ÜRÜNLER	2021	2022	2023	Pay (%) 2023	Değişim (%) 2022-2023
TOPLAM İHRACAT (Diğerleriyle)		773 093	870 074	550 616	100	-36,7
5201	Pamuk (karde edilmemiş veya penyelenmemiş)	118 318	118 331	60 676	11,0	-48,7
8408	Sıkıştırılmayla ateşlemeli içten yanmalı pistonlu motorlar (dizel ve yarı dizel)	541	52	29 198	5,3	56050
1101	Buğday unu	0	13 687	20 256	3,7	48,0
5603	Dokunmamış mensucat (emdirilmiş, sıvanmış, kaplanmış veya lamine edilmiş olsun olmasın)	15 398	14 807	11 882	2,2	-19,8
9014	Pusulalar; diğer seyrüsefer alet ve cihazları	838	30 790	11 547	2,1	-62,5
5205	Pamuk ipliği (dikış ipliği hariç) (ağırlık itibariyle pamuk oranı >= %85 ve perakende olarak satılacak hale getirilmemiş)	48 129	14 986	10 686	1,9	-28,7
0713	Kuru baklagiller (kabuksuz) (taneleri ikiye ayrılmış)	10 181	4 861	10 555	1,9	117,1
8517	Telefon cihazları, ses, görüntü veya diğer bilgileri almaya veya vermeye mahsus diğer cihazlar	3 570	10 322	10 340	1,9	0,2
3204	Sentetik organik boyayıcı maddeler, floresanlı aydınlatma maddeleri veya lüminofor olarak kullanılan organik ürünler	17 234	11 167	9 486	1,7	-15,1
8451	Dokuma ipliklerin, mensucatin yıkanması, temizlenmesi, kurutulması, ütülenmesi, sarılması, katlanması vb. için makinalar	29 758	19 954	8 761	1,6	-56,1
2710	Petrol yağları ve bitümenli minerallerden elde edilen yağlar	9 299	8 717	7 679	1,4	-11,9
3809	Mensucat, kağıt, deri vb. için apre veya finisaj müstahzarları, müstahzar haşıl ve apreler, müstahzar merdanlar	12 724	9 927	7 504	1,4	-24,4
8411	Turbojetler, turbopropellerler ve diğer gaz türbinleri	11	3 531	7 484	1,4	112
5202	Pamuk döküntüleri	1 631	18 143	7 181	1,3	-60,4
8483	Transmisyon milleri, kranklar; yatak kovanları ve mil yatakları; dişliler ve sistemleri; vidalar; dişli kutuları volan vb.	8 599	4 494	7 077	1,3	57,5

Kaynak: Trademap, Türkiye Verileri

EK-6: Türkiye'nin Pakistan'dan İthalatında Başlıca Ürünler (bin dolar)

GTİP	ÜRÜNLER	2021	2022	2023	Pay (%) 2023	Değişim (%) 2022-2023
TOPLAM İTHALAT (Diğerleriyle)		314 843	432 349	455 473	100	5,3
5209	Pamuklu mensucat (ağırlık itibarıyla % 85 veya daha fazla pamuk içeren ve m2 ağırlığı 200 gr. ı geçenler)	115 075	96 517	92 466	20,3	-4,2
7207	Demir veya alaşımsız çelikten yarı mamuller	0	22 613	28 729	6,3	27,0
1207	Diğer yağlı tohumlar ve meyveler	3 481	2 224	24 756	5,4	1013,1
5208	Pamuklu mensucat (ağırlık itibarıyla % 85 veya daha fazla pamuk içerenler) (m2. ağırlığı 200 gr. ı geçmeyenler)	12 398	36 238	24 483	5,4	-32,4
5205	Pamuk ipliği (dikiş ipliği hariç) (ağırlık itibarıyla pamuk oranı>=%85 ve perakende olarak satılacak hale getirilmemiş)	22 119	41 311	23 761	5,2	-42,5
8802	Helikopterler, uçaklar vb.; uzay araçları (uydular dahil), uzay araçlarını fırlatıcı araçlar ve yürünge-altı araçları	21	1 599	16 313	3,6	920,2
6110	Kazak, süveter, hırka, yelek vb. eşya (örme)	4 745	11 543	14 998	3,3	29,9
7801	İşlenmemiş kurşun	0	3 846	14 250	3,1	270,5
2207	Etil alkol (alkol derecesi>= %80, tağyir edilmemiş) ve damıtılarak elde edilmiş diğer alkollü içkiler	6 955	14 747	13 705	3,0	-7,1
6204	Kadınlar ve kız çocuk için takım elbise, takım, ceket, blazer, elbise, etek, pantolon etek, vb. (yüzme kıyafetleri hariç)	5 637	12 217	11 827	2,6	-3,2
6306	Vagon ve mavna örtüleri, tente ve dış storlar; çadır; kayıklara ,deniz veya kara taşıtlarına mahsus yelken, kamp eşyası	13 895	5 407	10 775	2,4	99,3
3204	Sentetik organik boyayıcı maddeler, floresanlı aydınlatma maddeleri veya lüminofor olarak kullanılan organik ürünler	8 347	11 591	10 547	2,3	-9,0
8807	8801, 8802 veya 8806 pozisyonlarında yer alan uçak ve uzay araçlarının aksam ve parçaları, başka yerde sınıflandırılmamış.	0	0	9 056	2,0	0
6203	Erkekler ve erkek çocuk için takım elbise, takım, ceket, blazer, pantolon, tulum ve şort (yüzme kıyafeti hariç)	6 190	8 292	8 981	2,0	8,3
9018	Tıpta, cerrahide, dişçilikte ve veterinerlikte kullanılan alet ve cihazlar	5 217	6 098	8 764	1,9	43,7

Kaynak: Trademap, Türkiye Verileri